JUSSFORMIDLINGEN
ETABLERT 1972

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Vår ref.: RPU
Vår dato: DATO
Deres ref.: 16/2407
Deres dato: 08.07.16

Høringsuttalelse – endringer i folketrygdloven kapittel 11 om arbeidsavklaringspenger

Vi viser til høringsbrev datert 08.07.16 hvor det bes om høringsinstansenes syn på de foreslåtte endringene i folketrygdloven kapittel 11.

Jussformidlingen stiller seg i all hovedsak positive til de foreslåtte endringene, men vil knytte noen bemerkninger til forslag til omformulering av ftrl. § 11-5, utvidelse av perioden man kan arbeide opp til 80 % uten at ytelsen faller bort, bemerkninger til de foreslåtte modeller i punkt 2.3.3 og punkt 2.3.4 samt forslag til en mildere reaksjons- og sanksjonsadgang.

Forslag til omformulering av ftrl. § 11-5 i høringsnotatets punkt 2.2.2

Jussformidlingen er enig i at det skal kunne kreves en viss geografisk mobilitet med tanke på steder medlemmet tar arbeid. Når det gjelder den foreslåtte formulering, «steder der det er rimelig at medlemmet tar arbeid», gir denne anvisning på en skjønnsmessig vurdering, noe som medfører usikkerhet for det enkelte medlem.

Det er klart at det er mest praktisk og ønskelig for den enkelte å arbeide på hjemstedet, slik at hjemstedet naturlig faller innenfor lovens formulering. Jussformidlingen mener likevel at hjemstedet bør nevnes eksplisitt i lovteksten, slik at dette kan fungere som et slags utgangspunkt for rimelighetsvurderingen. Ofte vil det være slik at jo lengre fra hjemstedet den aktuelle arbeidsmuligheten er, jo mer urimelig vil det være å kreve at medlemmet tar arbeid der. Presiseringen vil derfor etter Jussformidlingens syn bidra til at en vurdering som er skjønnsmessig, får et klart definert utgangspunkt og dermed lettere sikrer det enkelte medlemmets anledning til å forutsi sin rettslige stilling. Vi foreslår derfor at lovteksten får følgende formulering: «hjemstedet eller steder der det er rimelig at medlemmet tar arbeid».

Utvidelse av perioden man kan jobbe 80 % uten at ytelsen faller bort

Når det gjelder forslaget i punkt 2.2.4 om å utvide perioden det er adgang til å arbeide opp mot 80 % uten at ytelsen faller bort fra 6 måneder til 12 måneder, stiller Jussformidlingen seg bak forslaget. Vi er av den oppfatning at slik ordningen praktiseres i dag, vil det ofte straffe seg økonomisk for medlemmet å øke arbeidsinnsatsen. Da formålet med ordningen er at medlemmet skal komme tilbake til arbeidslivet, kan en slik konsekvens ikke ha vært tilsiktet. En ordning som åpner for at medlemmet kan arbeide mer uten at ytelsen faller bort er derfor fornuftig.

Bemerkning til de forslåtte modeller i punkt 2.3.3 og punkt 2.3.4

Departementet ønsker høringsinstansenes syn på fire alternative modeller for å skjerpe inn varigheten av perioden man kan motta arbeidsavklaringspenger, samt vilkårene for å få unntak fra bestemmelsen om maksimal varighet, foreslått i punkt 2.3.3 og punkt 2.3.4. Jussformidlingen stiller seg bak forslag inntatt i punkt 2 som reduserer maksimal varighet til tre år og som ikke tidsbegrenser unntaket, men strammer inn vilkårene for unntak.

Når det gjelder å redusere den maksimale varigheten fra fire til tre år, mener Jussformidlingen at en slik innstramming kan være fornuftig. Arbeidsavklaringspenger skal være en midlertidig trygdeytelse, og dersom en kortere maksimal tid vil gi Arbeids- og velferdsetaten samt medlemmene et større insentiv til å bruke perioden mest mulig aktivt, er dette positivt. Jussformidlingen vil imidlertid understreke at det da er viktig med hyppigere oppfølging av mottakerne, bedre kontakt med arbeidsgivere og bedre samhandling med helsetjenesten, da først og fremst fra etatens side. Særlig fordi Sintef konkluderer med at mange går for lenge på arbeidsavklaringspenger fordi etaten ikke har kapasitet til å følge dem opp tettere. Dersom den maksimale varigheten skal reduseres, er det viktig å sikre at arbeidsrettet oppfølgning fra etatens side settes i gang tidlig nok, slik at medlemmene ikke blir skadelidende for ressursknapphet i etaten.

Jussformidlingen er videre av den oppfatning at dersom vilkårene for unntak fra den maksimale perioden strammes inn, burde unntaket ikke tidsbegrenses. Det er uheldig dersom loven skal ha en absolutt grense, som i noen tilfeller kan føre til at et tiltak som er satt i verk og som med all sannsynlighet vil føre til at medlemmet kommer tilbake i arbeid, må avsluttes fordi den absolutte tidsgrense er nådd. Vi er derfor av den oppfatning at loven burde ha en adgang til, om enn en snever adgang, til å forlenge perioden unntaksvis og at dette ikke bør tidsbegrenses.

Forslag til en midlere reaksjons- og sanksjonsadgang

Forslaget til en mildere reaksjon- og sanksjonsadgang ved brudd på aktivitetsplikten stiller vi oss i all hovedsak positive til. Det er ønskelig å åpne for at ytelsen kan reduserer med én dags ytelse, fremfor å stanses helt slik adgangen er etter gjeldende rett. Vi er videre enig i at det bør være en rimelighetsvurdering i forbindelse med slik reduksjon, slik at ytelsen ikke reduseres dersom medlemmet hadde rimelig grunn til ikke å gjennomføre den konkrete aktiviteten. Videre bør det klargjøres uttrykkelig i loven eller rundskriv hvilke tilfeller som fører til reduksjon av ytelsen tilsvarende én dag og hvilke tilfeller som fører til bortfall av ytelsen i medhold av lovforslaget i § 11-8, slik at endringen ikke fører til at et allerede komplisert regelverk gjøres enda mer komplisert.

Mari Tranø	Maria Kopsova	Joon-Petter Q. Ruudberg
Saksbehandler	Rettspolitisk leder	Daglig leder